

บทคัดย่อ

174179

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อ (1) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมชุมชนเมืองกืดที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพชุมชนทั้งในการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการและทางด้านการนำไปใช้เป็นฐานในการพัฒนาให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน (2) เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยว โดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในด้านการพัฒนาศักยภาพ ทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน และการพัฒนาศักยภาพด้านวัฒนธรรมให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน (3) เพื่อศึกษาผลที่เกิดจากการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในชุมชน ที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาวิธีการนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ใน 3 ประการดังกล่าวผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวิจัย ผู้วิจัยได้ประเมินผลการวิจัยโดยใช้กระบวนการประเมินแบบมีส่วนร่วมและเพื่อให้เกิดความชัดเจนในผลการวิจัยยิ่งขึ้นจึงใช้วิธีการประเมินเชิงปริมาณประกอบ

ผลของการวิจัยเพื่อการพัฒนาในครั้งนี้พอสรุปได้ดังนี้

1. ค้นพบวัฒนธรรมชุมชนเมืองกืดที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพชุมชนได้ 2 ประเภท คือ

1.1 วัฒนธรรมที่สามารถใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน และ

1.2 วัฒนธรรมที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน

2. จากการค้นพบวัฒนธรรมชุมชนเมืองกืดที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพชุมชนทั้ง 2 ประเภท และนำวัฒนธรรมชุมชนที่ค้นพบมาเป็นฐานในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยว ทั้ง 2 ด้านกล่าวคือ วัฒนธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน พบว่า มีวัฒนธรรมในชุมชนเมืองกืด 2 กลุ่ม คือ (1) วัฒนธรรมด้านความเชื่อ

อันประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับนรกสวรรค์ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ความเชื่อเกี่ยวกับกรรมดี กรรมชั่ว ความเชื่อเกี่ยวกับคำสาบานและความเชื่อเกี่ยวกับชาติภพ กับวัฒนธรรมทางบรรทัดฐานซึ่งประกอบด้วย วิถีประชา จารีตประเพณี กฎหมายบ้านเมือง การค้นพบวัฒนธรรมทั้ง 2 ประเภทได้นำมาใช้ในการออกระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับของชมรมพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านเมืองกีด เพื่อใช้ในการบริหารจัดการในองค์กร โดยใช้วัฒนธรรมเหล่านี้เป็นฐานในการกำหนดกฎ ข้อห้าม การลงโทษผู้กระทำความผิด และการควบคุมพฤติกรรมสมาชิก (2) วัฒนธรรมที่นำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน พบว่า มีวัฒนธรรมในชุมชนเมืองกีด 4 กลุ่ม ที่สามารถนำมาใช้เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวและมาใช้บริการ คือ วัฒนธรรมเกี่ยวกับอาชีพ โดยนำอาชีพการทำนา การทำสวนกาแฟและการทำสวนลิ้นจี่มาเป็นจุดขาย วัฒนธรรมเกี่ยวกับการรักษาโรคแผนไทย ได้นำการนวดแผนไทยมาฝึกอบรมและให้บริการนักท่องเที่ยว วัฒนธรรมเกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมจัดให้มีการฝึกอบรมการจักสานที่สามารถขายให้นักท่องเที่ยวได้ และวัฒนธรรมทางด้านประเพณีได้นำประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง และประเพณีตานสลากให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมประเพณีตามเทศกาลนั้น ๆ

3. ผลการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดผลและผลกระทบต่อชุมชนและสมาชิกในชุมชนทั้ง โดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งผลที่สำคัญประกอบด้วย

3.1 ผลที่เกิดจากการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรชุมชน โดยการใช่วัฒนธรรมชุมชนในการบริหารจัดการทำให้ชาวบ้านในชุมชนเมืองกีด มีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน ชาวบ้านมีความรู้สึกว่าการท่องเที่ยวที่ใช่วัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนาเกิดประโยชน์กับชาวบ้านในชุมชน ทำให้รู้สึกว่าวัฒนธรรมชุมชนเป็นของมีค่าจึงทำให้ความรู้สึกต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงบวก ส่งผลให้ชาวบ้านมีความรักสามัคคี ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้

3.2 ผลที่เกิดจากการใช่วัฒนธรรมชุมชนให้เป็นที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน ทำให้ชาวบ้านในชุมชนเมืองกีดสามารถใช้อาชีพและประเพณีในชุมชนเป็นฐานทำมาหากินได้ สามารถขายของที่ปลูกและผลิตได้มากขึ้น ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการผลิตสินค้าและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว จนเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว สังเกตได้จากชาวบ้านในชุมชนขายสินค้าได้มากขึ้น มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น สิ่งสุดท้ายที่ส่งผลให้ชาวบ้านในชุมชนเมืองกีดได้ร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนให้มีคุณภาพดีขึ้น คือ การกระจายรายได้ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวไปสู่สมาชิกชุมชนได้อย่างทั่วถึง

ABSTRACT

174179

This research was aimed at studying 1) culture of Muang Gued community that can be used as a basis for development potential in management of tourism and attraction of tourists to the community; 2) the development potential of culture-based tourism in terms of management and the use of culture to attract tourists to the community; and 3) impact of culture-based tourism development on the community. To achieve the research objectives above, the qualitative technique of PAR (Participatory Action Research) was employed and to allow for participation of members in making decision at every stage of the research and the research assessment was conducted by using the participatory assessment along with the quantitative assessment method.

The outcomes of the development research were as follows:

1. Two cultural aspects of Muang Gued community exist that can be used as a basis for community development.

1.1 The culture that can be used as a basis for the management of organization for community tourism.

1.2 The culture that can be used to attract tourists to the community.

2. The two cultural aspects were utilized for the development of culture-based tourism. As for the culture that can be used in the management of groups or community organizations, it was found that there existed two types of community culture. (1) The cultural beliefs which involved beliefs about hell and heaven, sacred and superstitious beings, the law of Karma, making oaths and reincarnation and the cultural beliefs which covered such cultural norms as folkways, traditions and laws. The two types of cultural beliefs were applied in the

establishment of Gued's Tourism Development Club and the efficient management of the organization based on rules and regulations. (2) four cultural aspects in the community which were utilized to attract tourists to the community. Occupations of the people in the community, e.g. rice farming, lychee orchards and coffee plantations, were used as tourist attractions. Trainings in Thai traditional massage were organized for local villagers and massage services were provided to tourists. Trainings in handicrafts were organized and handicrafts were produced for sales to tourists. Tourists were given opportunities to participate in traditional events such as Loy Krathong, Songkran and Taan Salaak festivals.

3. Development potential for tourism having impacts on the community and its members directly or indirectly included the following:

3.1 The management of groups or community organizations using community culture revealed the villagers' positive attitudes toward tourism. Villagers felt they gained from the culture-based tourism, making them value their culture with positive attitudes toward tourism activities. This resulted in the villagers' solidarity and the strengthening of the community to become self-reliant.

3.2 The use of community culture as attraction of tourists enabled the villagers to use their occupations and community customs as a means for earning income. Villagers were able to sell more of their products and earned more income. Products were made and services provided specially for tourists. This resulted in their ability to sell more of the products and an increasing number of tourists to the community. The incentive that led the villagers to participate more in the development of tourism activities was the thorough distribution of income among villagers as generated by community tourism.